

Saksbehandler
Svein Henry Berdal

Dato
05.06.2008

Arkivreferanse
2008/4925-2

Saksgang		
Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Formannskap	

Høringsuttalelse NOU 2007:12 - Offentlig innkreving

Vedlegg:

Brev fra KS av 18.4.08- Offentlig innkreving(NOU 2007:12) – la staten høre hva kommunene mener
NOU 2007:12 Offentlig innkreving - uttrykket

Rådmannens innstilling

Orkdal kommune støtter ikke utvalgets forslag om oppretting av en statlig innfordringsetat for det offentliges krav mot private personer og næringsdrivende.

Bakgrunn for saken

I 2005 ble det av Fornyings- og administrasjonsdepartementet satt ned et utvalg som skulle vurdere offentlig innkreving, og i november 2007 ble NOU 2007:12 Offentlig innkreving lagt fram. Kommunene er høringsinnstans.

Utvalgets flertall foreslår at det skal opprettes en statlig innfordringsetat for det offentliges krav mot private personer og næringsdrivende. Mindretallet, KS sin representant, støtter ikke dette forslaget.

Vurdering

Spørsmålet om statliggjøring av skatteinnkrevinga har enstemmig vært avvist av Orkdal kommune tidligere, nemlig i k-sak 117/00 og i f-sak 123/04. Stortinget har også avvist statliggjøring flere ganger de senere åra.

Sett på bakgrunn av den relativt korte tiden som er gått siden spørsmålet var oppe til vurdering sist, vil mange av de argumentene som talte mot statliggjøring den gangen også gjelde nå.

Etter rådmannens vurdering vil ikke statliggjøring av tvangsinnfordringa gi mer kostnadseffektive løsninger, ei heller være en bedre løsning for skyldnerne. Med dagens gode resultater, er det stor sannsynlighet for at statliggjøring av tvangsinnfordringa vil medføre et betydelig provenytap i en overgangsperiode som vil strekke seg over flere år.

Nedenfor presenteres noen momenter som etter rådmannens skjønn taler for fortsatt kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen;

Krav som omfattes av utredningen

Utredningen omfatter både offentligrettslige og privatrettslige krav som tilkommer stat og kommune. Summen av statlige krav utgjør i underkant av 916 milliarder kroner hvorav de offentligrettslige kravene er 892 milliarder kroner og de privatrettslige kravene er på 23 milliarder kroner. De største offentlige innkreverne er:

*	Skatteetaten	277 milliarder kroner
*	Skatteoppkreverne	315 milliarder kroner
*	Toll og avgiftsetaten	157 milliarder kroner

FORNYINGS- OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENTET
10 JUNI 2008
ARKIVKODE: 411
SAKSNR: 200800301-194

Til sammen har disse tre offentlige innkreverne 95 % av alle krav som er tatt med i utredningen. De øvrige 5 % av kravene fordeles på 20 statlige etater.

Flertallet i utvalget foreslår at alle kravene som ikke er betalt etter **første purring** skal overføres til den nye innfordringsetaten. Dette omfatter også alle forfalte skatter og avgifter som skatteoppkreverne innfordrer i dag. Øvrige kommunale og fylkeskommunale krav utgjør ca 36 milliarder kroner. Dette er ikke foreslått lagt til den nye innfordringsetaten.

Samordning av de tre største miljøene er alt gjennomført

Samarbeid om innfordringsoppgaver mellom Skatteetaten, Skatteoppkreverne og Toll- og avgiftsetaten skjer i dag på alle aktuelle områder. Samarbeidsavtaler er inngått mellom Skatteetaten og Toll- og avgiftsetaten hvor det avholdes regelmessige møter, samt mellom Skatteetaten og NAV. De største innfordringsmiljøene – Skatteoppkreverne og Skatteetaten (i den enkelte region, skatteetaten er nå inndelt i 5 regioner), utveksler også restanseopplysninger og samordner konkursbegjæringer.

Høy løsningsgrad/gode resultater på skatteinnkrevingen og synergieffekter av dette

Norsk skatteinnkreving er i verdenstoppen. De kommunale skatteoppkreverne innkrever 99,7% av all utlignet skatt. Små kommuner har like god innkrevingsresultater som store kommuner. Grunnen til dette er at skatteinnkreving grunnleggende dreier seg om kommunikasjon mellom skatteoppkrever og skattyter. Videre kan det vises til at også øvrig kommunal innkreving har løsningsgrad på nær 100 %. Dette er synergieffekter av et godt fagmiljø på innkrevingsområdet. Effekten av en statliggjøring er fortsatt ikke utredet, og det er vanskelig å argumentere for at det er noe å tjene på en statliggjøring av skatteinnkrevingen. De gode resultatene til kommunene tillegges ikke noe vekt i utredningen.

God rettsikkerhet

Kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen medfører god rettsikkerhet for skattyterne, blant annet ved at det er etablert et klart organisatorisk og ansvarsmessig skille mellom på den ene siden fastsettelsen av skatten (ligningen) og på den annen side innkrevingen av skatten. Avstand mellom fastsettelse og innkrevingen av skatt er slått fast som et grunnleggende prinsipp i tidligere utredninger og Stortingsbehandlinger av skatteinnkrevingen. Inndelingen i dag hvor den statlige fastsetting og kommunale skatteoppkreverkontor er adskilt, gir den beste rettsikkerhetsgaranti.

Personvern hensyn

Utvalget foreslår at alle krav som ikke er betalt etter første purring skal overføres til et felles register i den nye innfordringsetaten. En samling av personopplysninger over alle forfalte statlige krav i et elektronisk register må ses i forhold til personopplysninger og EU-direktiv 95/46/EF av 24 oktober 1995. Utvalget har ikke utredet om det finnes hjemmel som gir grunnlag for å etablere et slikt kravregister. Et slikt register vil også kunne oppfattes som stigmatiserende. En undersøkelse utført av bl.a. Datatilsynet i 1997, om folks holdninger til personvernet, viste at hele 39 % vurderte opplysninger om betalingsevne som følsomme.

God brukerservice

Det er dokumentert at de kommunale skatteoppkreverkontorene utøver god brukerservice. En landsomfattende undersøkelse gjennomført av Norsk Gallup i 2002 dokumenterer at de kommunale skatteoppkreverne scorer vesentlig bedre enn de statlige skattekontorene når det gjelder tilgjengelighet, kundebehandling, saksbehandlingstid, informasjon og forutsigbarhet i saksbehandlingen. Eventuell statliggjøring og sentralisering av skatteinnkrevingen vil således føre til dårligere tilgang til offentlige tjenester i lokalmiljøene. Den foreslåtte organiseringen innebærer at frivillig betaling og innfordring vil skje i to helt atskilte organisasjoner.

Kommunal økonomisk selvstyre

Fortsatt kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen bidrar til å opprettholde det kommunale økonomiske selvstyre. Det er avgjørende for et levedyktig lokalt demokrati å kunne påvirke eget inntektsgrunnlag. Det skal være en positiv sammenheng mellom den økonomiske utviklingen i lokalt næringsliv og nivået på lokale kommunebudsjetter. Dersom ansvaret for innkrevingen overføres til staten og innkrevingskompetansen i kommunen faller bort, reduseres kommunenes muligheter for å kunne påvirke sitt inntektsfundament.

Folkevalgt kontroll og innsyn

Kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen gir grunnlag for folkevalgt innsyn og kontroll. Statliggjøringen og sentraliseringen vil medføre at et "ugjennomsiktig" system med store, statlige sektorkontorer – og reduserte muligheter for folkevalgt innsyn. En slik endring vil også svekke effektiviteten.

Distriktpolitiske hensyn ivaretas

Kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen har positive distriktpolitiske konsekvenser. Dagens desentraliserte lokalisering innebærer at det opprettholdes innkrevingstilgjøringer og arbeidsplasser lokalt. Det betyr også at lokalt næringsliv har kort vei til en av sine viktigste, offentlige samarbeidspartnere. En eventuell statliggjøring vil bety sentralisering og en reduksjon av antall kontorer ned til ¼ av i dag, hvilket vi ha negative distriktpolitiske konsekvenser.

Eventuell statliggjøring vil medføre betydelige overgangskostnader

Statliggjøring av skatteinnkrevingen vil medføre betydelige overgangskostnader. Det skal etableres nye kontorer med de etablerings-, drifts-, og planleggingskostnader det medfører. Besparelsene på kommunal side ved å fjerne noen få ansatte i hver kommune, som normalt har kontorfellesskap med den øvrige kommunale administrasjon, blir minimale. Ansettelse, opplæring og kompetanseoppbygging for nye skatteoppkrevere vil medføre en betydelig utfordring.

Konsekvensene er ikke utredet

Konsekvensene av eventuell statliggjøring er mangelfullt utredet. Spørsmålet som går på hvordan en eventuell statliggjøring skal skje bla om dette vil kunne gjennomføres som en virksomhetsoverdragelse – er overhodet ikke berørt i utredningen. Mangelen på analyser og konsekvensutredninger av eventuell statliggjøring av skatteinnkrevingen er en stor svakhet ved utredningen.

Dagens skattebetalingsordning fungerer godt

Den foreslåtte statlige organisasjonsmodellen innebærer at dagens velfungerende skattebetalingsordning erstattes av statlig tvangsinnfordring. Man legger opp til en egen tvangsinnfordringsinstans. Skattyterne vil oppleve stigmatisering ved at frivillig betaling og tvangsinnkreving skilles fra hverandre og plasseres i forskjellige organisasjoner.

Oppsummering

En statliggjøring av innkrevingen vil bety følgende;

- Sterk sentralisering
- Provenytap både for stat og kommuner
- Innkrevingstilgjøringer i kommunene svekkes
- Brudd i verdikjeden fører til dårligere brukerorientering
- Kommunale oppgaver overføres til staten
- Kommunalt selvstyre reduseres
- Betydelige overgangskostnader

Tilrådingens økonomiske konsekvenser

Ingen

Konsekvenser for Lokal Agenda

SJEKKLISTE MILJØ

	JA	NEI
SAK MED MILJØKONSEKVENSER?		X